

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ

підготовки бакалавра
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Система організації соціальних служб» підготовки бакалавра, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 232 «Соціальне забезпечення», за освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення»

Розробник: Бичук І.О., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат філософських наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 2 від 15 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Чернета С.Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота, 232 Соціальне забезпечення, Соціальне забезпечення	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
ІНДЗ: є		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 32 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 10 год.
Форма контролю: залік		

II. Інформація про викладача

ППП Бичук Ірина Олександрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація роб. тел. (0332) 24-12-01, Bychuk.Irina@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. На даний час є особливо актуальними знання сучасних тенденцій розвитку соціальної сфери, пізнання сутності законів та закономірностей її організації, включення соціального ресурсу у здійснювані перетворення, розуміння актуальності регулювання взаємовідносин і взаємодії класів та соціальних прошарків у трансформаційному суспільстві. Принципи організації соціальних служб, історія та етапи створення системи державних та недержавних організацій, які надають соціальні послуги; головні засади соціальної роботи та перспективи розвитку соціальних служб в Україні; моделі взаємодії та співпраці різноманітних соціальних служб та суб'єктів соціальної роботи на рівні громад – основні питання, які вивчає дисципліна «Система організації соціальних служб».

2. Пререквізити: «Охорона праці в галузі соціальної роботи», «Система соціального захисту», «Правове регулювання соціального забезпечення».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Система організації соціальних служб» є ознайомлення студентів із принципами, закономірностями становлення і розвитку соціальних служб, що сприятиме професіоналізації їх діяльності у сфері соціальної роботи.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основами організації діяльності соціальних служб у період розбудови нових соціально-економічних відносин;
- висвітлити необхідність соціальної підтримки певних категорій і верств населення;
- сформувати у студентів професійне, гуманне ставлення до роботи з різними соціальними групами на різних її рівнях;

- аналіз основних нормативно-законодавчих актів, що регулюють надання соціальних послуг окремим категоріям клієнтів і окреслення відповідних напрямів роботи соціальних служб;

- виявлення механізмів реалізації соціальної допомоги стосовно потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;

- визначення особливостями використання інтегрованого підходу у наданні соціальних послуг.

4. Результати навчання (Компетентності):

Загальні компетентності:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Здатність планувати та управляти часом.

ЗК9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК14 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК6 Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК9 Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК14 Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

СК15 Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК16 Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль I. Основи організації роботи та планування діяльності соціальних служб						
Тема 1. Організація діяльності соціальних служб	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 2. Організація процесу надання соціальних послуг	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 3. Організаційно-правові аспекти	9	2	2	5		ПР/УО/2

соціальної роботи в Україні						
Тема 4. Планування діяльності соціальних служб	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 5. Структура соціальних служб	10	2	2	6		ПР/УО/2
Разом за модулем 1	49	10	10	26	3	10
Змістовий модуль II. Основні напрями, форми і методи системної роботи соціальних служб						
Тема 6. Загальні стратегії соціальної роботи в соціальних службах	9	2	2	5		ПР/УО/2
Тема 7. Специфіка соціальних технологій у системі соціальних служб	9	2	2	5		ПР/УО/2
Тема 8. Форми роботи в соціальних службах	10	2	2	5	1	ПР/УО/3
Тема 9. Методи роботи соціальних служб	14	4	4	5	1	ПР/УО/4
Тема 10. Інноваційні технології в роботі інтегрованих соціальних служб	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 11. Соціальні інновації у соціальних службах	9	2	2	5		ПР/УО/3
Тема 12. Соціальне проектування у соціальних службах	10	2	2	5	1	ПР/УО/3
Тема 13. Соціальні служби підтримки сім'ї	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 14. Заклади соціального спрямування з підтримки жінок, молоді та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Тема 15. Соціальні служби з профілактики правопорушень та злочинності	10	2	2	5	1	ПР/УО/2
Разом за модулем 2	101	22	22	50	7	25
Види підсумкових робіт						Бал
ІНДЗ						5
Модульна контрольна робота № 1						МКР/30
Модульна контрольна робота №2						МКР/30
Всього годин / Балів						150 / 100

УО – усне опитування

ПР – презентація

6. Завдання для самостійного опрацювання

В процесі навчання студенти вивчають рекомендовану літературу, виконують запропоновані навчальним курсом завдання. Даний розділ містить контрольні запитання з допомогою яких відбувається самоконтроль на етапі підготовки до практичних занять.

Перевірка повноти і якості виконання завдань, виконаних в рамках самостійної роботи, виконується в процесі практичних занять, співбесідах, індивідуальних консультацій.

1. Проаналізуйте використання інформаційних технологій в діяльності соціальних служб (на прикладі будь-якої соціальної служби Вашого міста/села).

2. Дотримання прав потенційних отримувачів соціальних послуг (на прикладі будь-якої соціальної служби Вашого міста/села).

3. Проаналізуйте особливості діяльності соціальних служб на рівнях відомчого підпорядкування.

4. Охарактеризуйте програму соціальної роботи в соціальних службах.

5. Визначте ефективність та результативність стратегії державної соціальної служби в Україні.

6. Зазначте основні методи соціальної профілактики.
7. Вкажіть канали передачі соціальної інформації.
8. Проаналізуйте індивідуальну форму роботи в соціальних службах.
9. Зазначте методологічні основи соціальної роботи.
10. Охарактеризуйте методи роботи соціальних служб: соціолого-статистичні, психолого-педагогічні, медико-соціальні.
11. Проаналізуйте раннє втручання як технологію соціальної роботи.
12. Визначте основні напрями роботи інтегрованих соціальних служб.
13. Проведіть SWOT-аналіз соціальної служби (будь-якої на вибір).
14. Проаналізуйте інноваційний процес у соціальних службах.
15. Зазначте стратегії подолання стримуючих чинників
16. Опишіть сутність проектної діяльності у соціальних службах.
17. Балінтівські групи.
18. Ознайомитись з методикою виявлення сімей, які потребують соціального супроводу.
19. Запропонувати тематику інтерактивних дискусій, круглих столів та семінарів для мультидисциплінарних груп фахівців, що працюють в кризових центрах.
20. Запропонуйте послідовність дій соціального працівника кризового центру у ході короткотривалого консультування просвітницько - рекомендаційного характеру.
21. Визначити особливості організації консультативної, профілактичної та реабілітаційної роботи з сім'ями в умовах спеціалізованих служб.
22. Розробити методичні рекомендації для соціальних працівників, що супроводжують прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.
23. Оцінити ефективність роботи спеціалізованих служб з напрямку реабілітації дітей з функціональними обмеженнями.
24. Проаналізуйте методи і форми індивідуальної роботи з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.
25. Проаналізуйте дії фахівців (психологів, соціальних працівників, соціальних педагогів, лікарів, юристів тощо) закладів соціального спрямування (за вибором) на кожному етапі комплексної реабілітації: діагностичному, корекційному (корекційно-відновлювальному), профілактичному.
26. Обґрунтувати доцільність використання форм та методів соціальної роботи при здійсненні соціального супроводу неповнолітніх, молоді, що повернулася з місць позбавлення волі.
27. Обґрунтувати доцільність використання форм та методів соціальної роботи консультативних пунктів: у слідчих ізоляторах; у виправних колоніях.
28. Розробити тематику соціально-психологічних тренінгів з профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі. Для кожної тематики визначити: вікову групу; категорію; стать; мету; визначити тривалість (кількість днів, годин, кількість занять).
29. Розкрити суттєві ознаки відмінності телефонного консультування від інших видів психологічної допомоги
30. Охарактеризуйте принципи психологічного консультування. Укажіть ознаки несприятливого прогнозу щодо подальшої роботи з клієнтом.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів у формі заліку, визначеного навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному силабусом дисципліни. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Вибірковою навчальною дисципліною передбачено індивідуальне науково-дослідне завдання, яке оцінюється у 5 балів. ІНДЗ буде зараховуватися за опубліковану наукову статтю у фаховому виданні відповідно до Переліку наукових фахових видань України, статтю у закордонному науковому журналі (1 стаття = 5 балів); за участь у міжнародних або всеукраїнських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, які будуть підтверджені опублікованими тезами доповіді (зараховується не більше 2 опублікованих тез доповідей, 1 тези = 2,5 бали); за участь у вебінарі, участь підтверджується сертифікатом (1 сертифікат = 5 балів). Тематика ІНДЗ повинна відповідати тематиці вибіркової навчальної дисципліни.

Отримати залік студент може автоматично за сумою набраних балів. Для того, щоб отримати залік автоматично, студенту необхідно отримати не менше 60 балів за виконання Змістового модуля I, Змістового модуля II, ІНДЗ та Модульної контрольної роботи №№ 1, 2.

Отже, максимальна оцінка за 100-бальною шкалою є сумою оцінок за: Змістовий модуль I + Змістовий модуль II + ІНДЗ + Модульна контрольна робота № 1 + Модульна контрольна робота № 2 = 10+25+5+30+30=100 балів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

1. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю в територіальній громаді: теоретико-методичні основи / О. В. Безпалько. - К.: Наук. світ, 2006. - 363 с.

2. Безпалько О. В. Соціальна робота в схемах і таблицях / Навч. посіб. / О. В. Безпалько. - К.: Логос, 2003. - 105 с.

3. Брутман В. І. Раннє соціальне сирітство як комплексна медико - соціально-педагогічна проблема. - М.: АСОПР, 1944. -182 с.

4. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: Метод, матеріали для тренера / О. В. Безпалько та ін.; Під заг. ред. І. Д. Звереві. К.: Наук, світ, 2011. - 69 с.

5. Зверева І. Д. Соціальна робота з дітьми та молоддю в Україні / І. Д. Зверева. - К.: Правда Ярославичів, 1998. - 432 с.

6. Зверева І.Д. Впровадження програм з формування життєвих навичок / І. Д. Зверева // Практична психологія та соціальна робота. - 2004. - № 4. - С. 43-48.

7. Інноваційні моделі соціальних послуг: Проекти Українського фонду соціальних інвестицій / За ред. Н. В. Кабаченко. - К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2016. - 320 с.

8. Інновації у соціальних службах / за ред.Т. В. Семигіної. - К.: Пульсари, 2002. - 94 с.

9. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: Навч.-метод. комплекс / Автор.- упоряд.: О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інш. / За заг. ред.: І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрович - К.: Фенікс, 2007. - 528 с.
10. Ісаченко В. П. Проблеми формування позитивного іміджу керівника соціальної служби / В. П. Ісаченко, Н. В. Левченко. // Збірник наукових праць Херсонського державного університету «Педагогічні науки» – Херсон, 2017. – № 80. – С. 152–155. – режим доступу: http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_80/part_2/49.pdf
11. Ісаченко В. П. Теоретико-методичні основи використання методу супервізії у закладах соціальної сфери / В. П. Ісаченко // Соціальна робота та соціальна освіта – Умань, 2018. – № 1. Режим доступу: <http://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/9913>
12. Ісаченко В. П., Гончар І. Г. Ведення випадку у соціальній роботі: актуальні методи та особливості документування / В. П. Ісаченко, І. Г. Гончар // Наукові записки ЦДПУ – Кропивницький, 2018. – Вип. 167 (2018) – С. 123-126. – режим доступу: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/arkhiv-publikatsii/568-generalinformation/naukovi-chasopysy-tdpu/pedahohichninauky/publikatsii/10109-vedennya-vypadku-u-sotsialniy-robotiaktualni-metody-ta-osoblyvosti-dokumentuvannya>
13. Картер Ричард. Опіка над дітьми: сім'я і держава. Вплив інституційної форми виховання на розвиток дітей (моніторинговий звіт). - К.: Логос, 2005. - 88 с.
14. Кубіцький С.О. Організація діяльності соціальних служб [Навч.-метод. комплекс] / Укл.Кубіцький С.О. - К.: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2015.- 62 с.
15. Кузьмінський В. О. Інтегровані соціальні служби - складова стратегії де інституалізації / В. О.Кузьмінський // Права дітей. - К., 2006. - С. 10-11.
16. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. - К.: Каравела, 2011. - 368 с.
17. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірева та ін. - К.: ДЦССМ, 2002. - 132 с.
18. Оржеховська В. М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх: Навч.-метод. посіб. / В. М. Оржеховська. - К.: ВІАН, 1996. - 352 с.
19. Питання формування ефективності родинних форм виховання дітей, позбавлених батьківського піклування / Н. М. Комарова, Л. М. Мельничук, І. В. Пеша та ін. - К.: ДПССМ. 2004. - 128 с.
20. Прийомна сім'я: методика створення і соціального супроводу: Наук.-метод. посіб. / Г. М. Бевз, В. О.Кузьмінський О. І. Нескучаєва та ін. - К: Центр стратегічної підтримки 2003. – 92 с.
21. Програма підготовки соціальних працівників інтегрованих соціальних служб. / За заг. ред. І. Д. Зверевої, В. О. Кузьмінського, І. Саммон. К.: ПБО «Кожній дитині» в Україні 2006. – 34 с.
22. Робота в громаді: практика й політика / Семигіна Т. В. - К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. - 180 с.
23. Руденко В. Фінансово-матеріальні ресурси органів місцевого самоврядування як засоби реалізації соціальної спрямованості держави // Ресурси розвитку. Адміністративна реформа в Україні / Упор. М. Пухтинський, Є. Рахімов. - К.: Логос, 2002. - С. 163-174.
24. Сатановська Л. А. Організація соціальної роботи з різними групами клієнтів: Навч. посіб. / Л. А. Сатановська. - К.: Національний університет біоресурсів і природокористування України. 2008. - 308 с.
25. Сидоренко Ю. А. Сучасна українська сім'я як клієнт соціальної роботи / Ю. А. Сидоренко // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. - К., 2003. - № 2. - С. 99-103.
26. Система соціальних служб і служб соціальної роботи [Навч.-метод. комплекс] /Укл. Мирошніченко Н.О. - К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2010. - 40 с.
27. Соціальна педагогіка: теорія і технології. Підручник / За ред. І. Д. Зверевої. - К.: Центр навчальної літ-ри, 2006. - 316 с.
28. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. - К.: Наук. світ, 2009. - 233 с.

29. Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. Полтавця. - К.: Видавничий дім «КМ Асадемія», 2000. - 236 с.
30. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. Кн. 4. - К.: ДЦССМ, 2006. - 536 с.
31. Соціальний супровід сімей, що опинились у складних життєвих обставинах: Метод. посіб. / Автор.-упорядн. І. Д. Зверєва, В. О. Кузьмінський, З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко та ін. - К.: ДЦССМ, 2007. - 84 с.
32. Створення та функціонування прийомних сімей: Навч. посіб. для державних службовців / О. Яременко, Н. Комарова, Л. Волинець, І. Пеша. - К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2000. - 128 с.
33. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу: 36 метод. матеріалів / Автор. кол.: Г. М. Бевз, А. Й. Капська, Н. М. Комарова та ін. - К: ДПССМ, 2003. - 188 с.
34. Тимошко Г. М. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб : навчальний посібник / Г. М. Тимошко. - Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. - 248 с.
35. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю: Навч. посіб. / І. М. Трубавіна. - К.: ДЦССМ, 2002. - 132с.